

Uchwała Nr 43/III/2018
Rady Miasta Ciechanów
z dnia 27 grudnia 2018 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy
Miejskiej Ciechanów na lata 2019-2023.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018r. poz. 994 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018r. poz. 1508 ze zm.) Rada Miasta Ciechanów uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Ciechanów na lata 2019-2023, stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ciechanów.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady
Miasta Ciechanów**

/-/ Krzysztof Leszczyński

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej, w tym do aplikowania do dnia 4 stycznia 2019 r. o środki finansowe z „Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020”, realizowanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Tym samym przyjęcie Strategii, jej wdrożenie oraz monitoring i nadzór nad realizacją Strategii, a następnie ewaluacja pozwolą na rozwiązanie czy chociaż częściowe ograniczenie uciążliwości problemów społecznych, które są obecne w życiu mieszkańców Gminy Miejskiej Ciechanów.

Przyjmując „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miejskiej Ciechanów na lata 2019 - 2023 władze Miasta podejmują obietnice aktywnej działalności sprzyjającej wspieraniu mieszkańców Miasta Ciechanów w przezwyciężaniu problemów społecznych oraz ciągłej aktywności na rzecz uczynienia obszaru Miasta Ciechanów miejscem przyjaznym i atrakcyjnym dla wszystkich mieszkańców oraz osób chcących związać swoje życie osobiste i zawodowe z Ciechanowem.

Z up. Prezydenta Miasta

/-/ Adrianna Saganek

Sekretarz Miasta

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH W
GMINIE MIEJSKIEJ
CIECHANÓW NA LATA
2019-2023

SPIS TREŚCI

Wstęp	2
I. Prawne regulacje	
1.1. Podstawy prawne	3
II. Diagnoza problemów społecznych w mieście Ciechanów	
2.1. Charakterystyka Gminy Miejskiej Ciechanów	5
2.2. Dane demograficzna	5
2.3. Sytuacja mieszkaniowa	7
2.4. Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów	9
2.5. Rynek pracy i problem bezrobocia w Gminie Miejskiej Ciechanów	10
2.6. Edukacja	11
2.7. Ochrona zdrowia	12
2.8. Bezpieczeństwo i porządek publiczny	13
2.9. Analiza problemów społecznych w mieście Ciechanów	14
2.9.1. Charakterystyka osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej	14
2.9.2. Wsparcie seniorów i osób niepełnosprawnych	19
2.9.3. Wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo	20
2.9.4. Problem uzależnień	26
2.9.5. Przemoc w rodzinie	27
2.9.6. Bezdomność	31
2.9.7. Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny	33
2.10. Zasoby Gminy Miejskiej Ciechanów	34
2.11. Organizacje pozarządowe	35
III. Analiza SWOT	36
IV. Misja	37
V. Cele strategiczne	40
VI. Finansowanie i monitoring strategii	46
VII. Podsumowanie	47

Wstęp

Opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz.1508 ze zm.). Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Ciechanów na lata 2019-2023 jest wieloletnim dokumentem planistycznym uwzględniającym zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych mieszkańcom miasta, szczególnie z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. W dokumencie tym szczególny nacisk położono na wsparcie rodzin, borykających się z problemem ubóstwa, bezrobocia, niewydolnością opiekuńczo-wychowawczą, alkoholizmem, narkomanią, przemocą jak również osób i rodzin, które ze względu na wiek lub niepełnosprawność wymagają pomocy. Spójny system wsparcia dla mieszkańców miasta zapobiegnie powstawaniu problemów społecznych. Dlatego w dokumencie wskazano kierunki działań samorządu w obszarze kształtowania lokalnej polityki społecznej miasta. Realizacja Strategii przyczyni się do poprawy sytuacji materialnej osób i rodzin borykających się z problemami ekonomicznymi, jak również problemami związanymi z szeroko rozumianym życiem społecznym. Cele założone w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019-2023 są zgodne z obowiązującymi aktami prawnymi.

I. Prawne regulacje

1.1. Podstawy prawne

Przy opracowaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019-2023 opierano się na:

- ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 poz. 994 ze zm.), która reguluje zakres i charakter zadań spoczywających na gminie, w tym: pomoc społeczną, gminne budownictwo mieszkaniowe, edukację publiczną, współpracę z organizacjami pozarządowymi, współpracę ze społecznościami lokalnymi;
- ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 poz. 1508 ze zm.), która określa zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń jak również zasady i tryb ich udzielania, organizację pomocy społecznej;
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 poz. 1544);
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2017 poz. 1390), która określa zadania gminy w obszarze opracowania programów, prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych;
- ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2018 poz. 1265 ze zm.), która określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej;
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2018 poz. 1457 ze zm.), która reguluje kwestie prawne związane z systemem oświaty;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018 poz. 1030 ze zm.), która nakłada na gminy zadania w zakresie zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2018 poz. 2137), która nakłada na gminy zadania związane ze zwiększaniem dostępności terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielenie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom z występującym problemem alkoholowym, prowadzenie profilaktycznych działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2018 poz. 2220), która reguluje przyznawanie i wypłatę świadczeń rodzinnych finansowanych ze środków budżetu państwa;
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2018 poz. 554 ze zm.), która określa zasady pomocy dla osób uprawnionym do alimentów, warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji;
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2018 poz. 650);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2018 poz. 1540);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2018 poz. 450 ze zm.)
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2018 poz. 603 ze zm.) ;
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2018 poz. 1878);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2018 poz. 2134).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zgodna jest ze strategicznymi celami zawartymi w Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego miasta Ciechanów do roku 2020.

Strategiczne cele rozwoju Ciechanowa to:

1. Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i wzrostu przedsiębiorczości
2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych
3. Podnoszenie poziomu życia mieszkańców
4. Kreowanie i promowanie wizerunku miasta

Dokument ten zgodny jest również ze Strategią rozwiązywania problemów społecznych w powiecie ciechanowskim na lata 2017-2026, Strategią rozwoju województwa mazowieckiego, jak również Strategią Polityki Społecznej na lata 2014-2023.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Ciechanów zawiera informacje ogólne dotyczące miasta oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej i identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT). Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w Strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Główny Urząd Statystyczny - baza danych lokalnych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie, Powiatowy Urząd Pracy

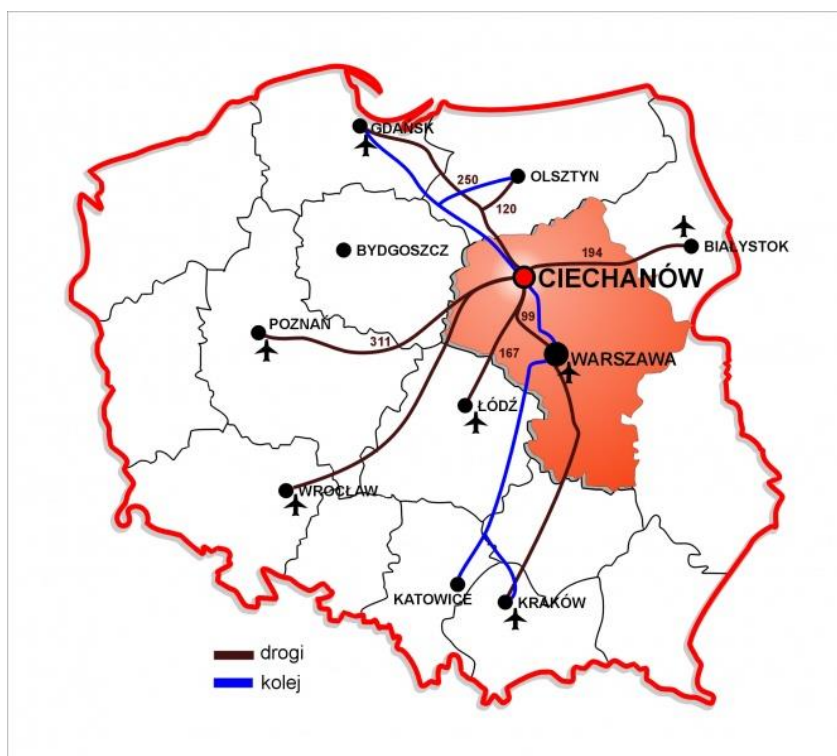
w Ciechanowie, Urząd Miasta Ciechanów, Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej miasta na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, priorytetów i zadań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię.

II. Diagnoza problemów społecznych w mieście Ciechanów

2.1. Charakterystyka Gminy Miejskiej Ciechanów

Miasto Ciechanów położone jest w centralnej Polsce nad rzeką Łydynią. Miasto wchodzi w skład powiatu ciechanowskiego północnej części województwa mazowieckiego. Leży na skrzyżowaniu ważnych dróg komunikacyjnych: magistrali kolejowej, która łączy Warszawę z wybrzeżem oraz drogi krajowej E 60 wiodącej z Zachodu Europy do krajów nadbałtyckich – Litwy, Łotwy, Estonii i Białorusi.

Dla podróżujących samochodem:

Warszawa – 99 km	Białystok – 194 km	Kraków – 395 km
Gdańsk – 250 km	Łódź – 167 km	Katowice – 362 km
Olsztyn – 120 km	Poznań – 311 km	Wrocław – 370 km

Ciechanów jest jednym z najstarszych miast na Mazowszu. Dogodne położenie geograficzne oraz typowy rolniczy charakter regionu sprawił, że od dawna był ważnym ośrodkiem przemysłu przetwórczego, przede wszystkim rolno-spożywczego i maszynowego.

Według danych z 1 stycznia 2010 roku powierzchnia miasta wynosiła 32,78 km². Miasto stanowi 3,08% powierzchni powiatu ciechanowskiego.

2.2. Dane demograficzne

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców Ciechanowa w latach 2014-2017 zmniejsza się i na koniec 2017 roku wynosiła 44 303. Poniższe tabele przedstawiają szczegółowe dane demograficzne na przestrzeni ostatnich czterech lat.

Tabela 1. Struktura demograficzna mieszkańców miasta Ciechanów w okresie 2014-2017r.

Rok	2014	2015	2016	2017
Liczba ludności				
Liczba ludności ogółem	44 585	44 506	44 383	44303
- w tym kobiet	23 332	23 296	23 208	23 166
- w tym mężczyzn	21 253	21 210	21 175	21 137
Ekonomiczne grupy wieku				
przedprodukcyjny	6 176	6 220	7 429	6 322
produkcyjny	30 217	29 660	27 828	28 383
poprodukcyjny	8 192	8 626	9 126	9 598
Urodzenia, zgony, przyrost naturalny				
Urodzenia żywe	415	414	422	484
Zgony	459	421	424	442
Przyrost naturalny	-44	-7	-2	42
Migracje				
Saldo migracji ogółem	- 209	- 104	- 173	- 121

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych

Liczba mieszkańców Ciechanowa w ostatnich latach systematycznie spada. W 2005 roku nad Łydynią zameldowanych było 45 947 osób. W ciągu kolejnych 12 lat liczba ta spadła o ponad tysiąc sześćset i na koniec 2017 roku wynosiła 44 303 mieszkańców.

Z danych zawartych w tabeli nr 1 wynika, że wśród mieszkańców Ciechanowa przeważającą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, ale ich liczba i udział systematycznie zmniejszała się w latach 2014-2016. W roku 2017 nastąpił nieznaczny wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym.

Przez cały ten okres Ciechanów notował ujemne saldo migracji a dodatkowo w roku 2005 oraz w latach 2014-2016 odnotowano ubytek naturalny, czyli więcej ciechanowian umierało niż się rodziło. Jedynie w roku 2017 odnotowano przyrost naturalny dodatni.

2.3. Sytuacja mieszkaniowa

Zasoby gminy i warunki mieszkaniowe ludności w znacznym stopniu wpływają na jakość życia społecznego. Budynki mieszkalne znajdujące się na terenie miasta pozostają w dyspozycji gminy, spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, osób fizycznych.

Tabela 2. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie Gminy Miejskiej Ciechanów w latach 2014-2017

Rok	2014	2015	2016	2017
Liczba mieszkań komunalnych	1896 (w tym 284 mieszkań socjalnych)	1890 (w tym 284 mieszkań socjalnych)	1856 (w tym 284 mieszkań socjalnych)	1809 (w tym 281 mieszkań socjalnych)

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Tabela 3. Liczba mieszkań w Ciechanowie w latach 2014-2017

Rok	2014	2015	2016	2017
Liczba mieszkań	16747	16948	17000	17000

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W latach 2014-2017 zarówno liczba mieszkań jak i liczba izb w Gminie Miejskiej Ciechanów nieznacznie wzrosła. Na podobnym poziomie pozostawała przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (69,8-69,9 m²) oraz przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę (26,3-26,8 m²).

Tabela 4. Liczba izb w Ciechanowie w latach 2014-2017

Rok	2014	2015	2016	2017
Liczba izb	3,9	3,9	3,9	3,88

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Tabela 5. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania

Rok	2014	2015	2016	2017
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania	69,9	69,8	69,9	69,9

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Tabela 6. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę

Rok	2014	2015	2016	2017
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę	26,3	26,6	26,8	26,8

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Liczba komunalnych lokali mieszkalnych uległa zmniejszeniu głównie na skutek wykupienia zasobów przez najemców. Zmniejszenie lokali socjalnych jest wynikiem konieczności wyłączenia z użytkowania lokali o złym stanie technicznym. Według stanu na koniec 2017 roku 93 osoby oczekują na przydział mieszkań socjalnych. Ograniczone możliwości budowania nowych lokali, przez Gminę Miejską Ciechanów, spowodowały konieczność gospodarowania głównie lokalami odzyskiwanymi. Powoduje to ograniczenie dostępności mieszkań z zasobu gminnego dla osób ich potrzebujących.

Mieszkańcy miasta, posiadający niskie dochody, mogą ubiegać się o pomoc w formie dotacji mieszkaniowej. Warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie tytułu prawnego do zajmowanego mieszkania lub domu, dochodu nie przekraczającego 175% najniższej emerytury dla osoby samotnie gospodarującej i 125% na domownika w przypadku rodziny, oraz powierzchnia zajmowanego mieszkania nie może przekroczyć powierzchni normatywnej wskazanej w ustawie.

Tabela 7. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych

Rok	2014	2015	2016	2017
Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych	1423	1103	997	907

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Ocenie zasobów pomocy społecznej za 2016 i 2017 rok dla Gminy Miejskiej Ciechanów

Jak wynika z powyższych danych liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy w formie dodatków mieszkaniowych od 2014 roku systematycznie maleje.

2.4. Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów

Podmioty gospodarcze pełnią bardzo ważną rolę w rozwoju gospodarczym Gminy Miejskiej Ciechanów. Przyczyniają się one do lepszej alokacji zasobów, wprowadzają nowe produkty i usługi na rynek oraz tworzą nowe miejsca pracy.

Tabela 8. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w latach 2014-2015 na terenie miasta Ciechanów

Rok	2014	2015	2016	2017
Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON	4533	4599	4556	4466

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują, że w 2015 roku liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów nieznacznie wzrosła, natomiast w latach 2016-2017 nastąpił ich spadek. Na koniec 2017 roku na terenie Ciechanowa zarejestrowanych było około 4,5 tysiąca podmiotów gospodarczych. Inwestorzy mogą liczyć na niewygórowane ceny nieruchomości i pracy, dobrze rozwiniętą sieć banków i instytucji okołobiznesowych, wykwalifikowaną kadre. Ciechanów rozwija się jako ośrodek akademicki. Na terenie miasta aktualnych jest 41 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Według danych na koniec 2017 roku 3302 osoby fizyczne prowadziły działalność gospodarczą. Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności najwięcej firm świadczyło usługi handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

Tabela 9. Rodzaj przeważającej działalności

Rok	2014	2015	2016	2017
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1058	1018	969	895
Budownictwo	382	379	382	385
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	380	386	396	384
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	299	309	320	325
Transport i gospodarka magazynowa	272	277	281	294
Przetwórstwo przemysłowe	274	272	278	272
Pozostała działalność	186	180	180	181
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	124	146	136	124
Edukacja	112	127	108	108
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	106	117	107	96

Informacja i komunikacja	72	80	79	84
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	69	73	66	59
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	36	41	40	40
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	29	28	25	24
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	26	24	23	23
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	15	18	17	15

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Forma prawna podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów jest dość zróżnicowana, ze znaczną przewagą podmiotów prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą – ponad 3300. W 2017 roku na terenie Ciechanowa zarejestrowanych było 325 spółek handlowych, 272 spółki cywilne oraz 22 spółdzielnie.

2.5. Rynek pracy i problem bezrobocia w Gminie Miejskiej Ciechanów

Bezrobocie zakłóca bądź uniemożliwia rodzinie wypełnienie jej podstawowych funkcji. Po pierwsze zaburza funkcje ekonomiczne. Powoduje szybką degradację ekonomiczną rodziny, potęguje biedę i rozszerza sferę ubóstwa. Zarobkowa działalność rodziny wskutek bezrobocia zostaje ograniczona albo przestaje istnieć.

Tabela 10. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Miejskiej Ciechanów w latach 2014-2017

Rok	2014	2015	2016	2017
Liczba osób bezrobotnych w Ciechanowie	2650	2481	2235	1840

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ciechanowie

Jak wynika z powyższej tabeli liczba osób bezrobotnych od 2014 roku co roku maleje. Największą grupę osób bezrobotnych zajmują osoby długotrwale bezrobotne. Są to osoby, które nie posiadają prawa do zasiłku dla bezrobotnych, tym samym pozbawione są środków utrzymania i zmuszone do korzystania z oferty pomocowej wsparcia socjalnego funkcjonującego na terenie miasta.

Tabela 11. Liczba osób długotrwale bezrobotnych z terenu miasta Ciechanów

Rok	2014	2015	2016	2017
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	1568 (749 kobiet)	1488 (707 kobiet)	1279 (641 kobiet)	1004 (523 kobiety)

Pomimo tendencji malejącej w Gminie Miejskiej Ciechanów bezrobocie nadal stanowi problem społeczny. Niedostateczna liczba miejsc pracy, prowadzi do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy i może prowadzić do wykluczenia społecznego. Skala bezrobocia ma istotny wpływ na sytuację ekonomiczną i warunki życia mieszkańców. Jest to problem społeczny, który bardzo dotkliwie odbija się na osobach bezrobotnych i ich rodzinach. Powoduje utratę poczucia bezpieczeństwa, obniżenie samooceny, niezdolność do pokonywania problemów, poczucie utraty wpływu na własne życie, stres, depresje, uzależnienia.

Bezrobocie utrudnia a wręcz uniemożliwia prawidłowe funkcjonowanie osób i rodzin. Brak zatrudnienia jest poważnym problemem dla klientów Ośrodka z uwagi na niskie kwalifikacje zawodowe, a także niechęć w podejmowaniu legalnej pracy z obawy przed zajęciami komorniczymi, można to nazwać „brakiem woli pracy”. Osoby takie najchętniej podejmują prace dorywcze w „szarej strefie”. Ponadto z obserwacji pracowników ośrodka wynika, że pomimo tego, że członkowie rodzin pracują i mają własne dochody, rodziny nie radzą sobie z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Wysokie koszty utrzymania powodują, że osoby i rodziny wpadają w spiralę długów i nie potrafią gospodarować własnym budżetem oraz nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć swojej trudnej sytuacji życiowej.

Jednostką podejmującą działania na rzecz promocji zatrudnienia i rozwoju rynku pracy jest Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie, który aktywizuje bezrobotnych mieszkańców powiatu ciechanowskiego. Bezrobotni korzystają z poradnictwa zawodowego, kierowani są na szkolenia, by uzyskać lub uzupełnić umiejętności i kwalifikacje zawodowe. Powiatowy Urząd Pracy oferuje staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne. Istnieje możliwość otrzymania dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Kluczowym elementem przeciwdziałania bezrobociu jest przywrócenie aktywności osobom pozostającym bezrobotnymi.

2.6. Edukacja

Art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym stanowi, że zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne gminy obejmują sprawy z zakresu m.in. edukacji publicznej. Podobnie kwestię uregulowano w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym oraz w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Stąd wynika też obowiązek zapewnienia przez jednostki samorządu terytorialnego bezpiecznych i higienicznych warunków działania szkół. Obowiązkiem organu prowadzącego jest bowiem wykonywanie remontów i inwestycji, wyposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do realizacji programów

nauczania. Samorządy przeprowadziły i wdrożyły reformę strukturalną oświaty, czego wynikiem jest sieć szkół i placówek. Aktualna struktura szkolnictwa obejmuje:

- 8-letnią szkołę podstawową (wygasające klasy gimnazjalne),
- 4 letnie liceum ogólnokształcące,
- 5-letnie technikum (od 1 września 2019r.),
- 3-letnią branżową szkołę pierwszego stopnia,
- 3-letnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy,
- 2-letnią branżową szkołę drugiego stopnia,
- szkołę policealną.

Do obowiązków gminy należy również prowadzenie publicznych przedszkoli i żłobków.

Gmina Miejska Ciechanów posiada dobrze rozwiniętą sieć szkół i przedszkoli publicznych i niepublicznych. Umożliwia to efektywne kształcenie, dobre warunki pracy i nauki a także możliwość zabezpieczenia czasu wolnego dzieciom i młodzieży szkolnej poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych dostosowanych do potrzeb i możliwości uczniów. Na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów funkcjonuje żłobek miejski, siedem miejskich placówek wychowania przedszkolnego, sześć szkół podstawowych. Na terenie miasta Ciechanów obecnie funkcjonuje piętnaście szkół średnich, jedenaście szkół pomaturalnych i policealnych oraz szkoła muzyczna.

2.7. Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów działalność z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej prowadzą następujące placówki: Specjalistyczny Szpital Wojewódzki w Ciechanowie, praktyki lekarskie oraz niepubliczne przychodnie lekarskie. Podstawową opiekę zdrowotną zapewniają niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ESKULAP Centrum Medyczne w Ciechanowie
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDICUS
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej RODZINA
- Przychodnia Lekarska VITA-MED.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Rodzinna PULS
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Medical-West
- Poliklinika w Ciechanowie

Specjalistyczny Szpital Wojewódzki w Ciechanowie oferuje nowoczesną diagnostykę i terapię oraz specjalistyczne usługi medyczne w 22 oddziałach szpitalnych i poradniach specjalistycznych. Ponadto w mieście Ciechanów działają także prywatne placówki zatrudniające specjalistów.

Według stanu na 31.12.2017 roku na terenie miasta Ciechanów funkcjonowało 21 aptek. Na koniec 2017 roku liczba mieszkańców przypadających na jedną aptekę ogólnodostępną wynosiła 2110 osób.

Liczbę porad lekarskich ogółem oraz liczbę porad lekarskich podstawowej opieki zdrowotnej ilustruje tabela nr 12.

Tabela 12. Liczba udzielanych porad lekarskich w latach 2014-2017

Rok	2014	2015	2016	2017
Ambulatoryjna opieka zdrowotna – porady lekarskie ogółem	480 244	470 549	489 450	519 590
Podstawowa opieka zdrowotna – porady ogółem	242 264	231 190	249 799	269 425

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Ogółem w 2017 roku w ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono 269 425 porad lekarskich, o 19 626 porad więcej niż w 2016 roku. Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie dbania o zdrowie, lepszy dostęp do usług zdrowotnych oraz zjawisko starzenia się społeczeństwa wpływa na rosnące zapotrzebowanie na korzystanie z usług zdrowotnych.

Terapią uzależnień w Gminie Miejskiej Ciechanów zajmuje się:

- Poradnia Leczenia Uzależnień w Specjalistycznym Szpitalu Wojewódzkim w Ciechanowie,
- CSK MSWiA Poliklinika w Ciechanowie Poradnia Leczenia Uzależnień,
- Centrum Psychoterapii i Psychoedukacji TOT Ewa Strojnowska Karolina Strojnowska,
- Wróblewski Leszek Pracownia Profilaktyki i Terapii Uzależnień.

2.8. Bezpieczeństwo i porządek publiczny

Za zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i ich mienia oraz porządek publiczny odpowiada Powiatowa Komenda Policji, Straż Miejska. Policja to umundurowana i uzbrojona formacja, służąca społeczeństwu i przeznaczona do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Jej zadania określa art. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. Natomiast Straż Miejska została utworzona na terenie gminy jako samorządowa umundurowana formacja przeznaczona do ochrony porządku publicznego a jej zadania reguluje art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych. Do głównych zadań Policji oraz Straży Miejskiej w Ciechanowie należy między innymi zapewnienie spokoju i porządku w miejscach publicznych, kontrola w ruchu drogowym, odpowiednie zabezpieczenie porządku i spokoju na imprezach masowych, organizowanych dla mieszkańców miasta.

2.9. Analiza problemów społecznych w mieście Ciechanów

Pomoc społeczna jest jedną z instytucji polityki społecznej państwa, której głównym zadaniem jest pomoc osobom i rodzinom w radzeniu sobie w trudnych dla nich sytuacjach życiowych, jakich nie mogą one same pokonać przy wykorzystaniu swoich możliwości, uprawnień i własnych środków. Prowadzona jest w oparciu o przepisy prawa, które budują system skutecznego oddziaływania, prowadzący do umocnienia poczucia bezpieczeństwa socjalnego obywateli oraz udzielenia im wsparcia w trudnej sytuacji życiowej.

Zadanie organizacji pomocy społecznej spoczywa na organach administracji rządowej i samorządowej, które w tym celu powinny współpracować, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, osobami fizycznymi i prawnymi. Zgodnie z przepisami ustawy pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, przy czym beneficjenci, korzystający z pomocy społecznej mają obowiązek współdziałania w rozwiązywaniu własnej, trudnej sytuacji życiowej.

2.9.1. Charakterystyka osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochody nie przekraczają kryterium dochodowego, ustalonego w ustawie o pomocy społecznej. Zgodnie z zapisami ustawy prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje:

- dla osoby samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701¹ złotych,
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528¹ złotych,
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Poza spełnieniem kryterium dochodowego konieczne jest wystąpienie co najmniej jednego z powodów takich jak: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018r. w sprawie zweryfikowania kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U. 2018, poz. 1358)

trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z nadaniem mu statusu uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęski żywiołowej lub ekologicznej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Pomoc społeczna może być udzielana również z urzędu. Świadczenia z pomocy społecznej przyznaje się na podstawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, który przeprowadza pracownik socjalny w miejscu zamieszkania osoby lub rodziny albo miejsca ich pobytu. Rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadza się u osób i rodzin korzystających lub ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej w celu ustalenia ich sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej oraz u osób, o których mowa w art. 103 Ustawy o pomocy społecznej (małżonek, zstępni, wstępni). To podstawowe narzędzie pracy pracownika socjalnego, dzięki któremu może zapoznać się z rodziną ubiegającą się o przyznanie świadczenia. Przeprowadzenie wywiadu jest obowiązkowe, jeżeli jego przeprowadzenie jest warunkiem wydania decyzji o przyznaniu lub odmowie świadczenia z pomocy społecznej. Niewyrażenie zgody na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego przez osoby lub rodziny ubiegające się o świadczenia z pomocy społecznej lub na jego aktualizację przez osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej stanowi podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylecia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Pracownik socjalny przeprowadzający rodzinny wywiad środowiskowy może domagać się od osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc złożenia oświadczenia o dochodach i stanie majątkowym. Odmowa złożenia oświadczenia jest podstawą wydania decyzji o odmowie przyznania świadczenia. W przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny, a także gdy nastąpiła zmiana danych zawartych w wywiadzie, sporządza się aktualizację wywiadu. W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizację sporządza się nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych. Na podstawie przeprowadzonego wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy i oceny sytuacji danej osoby lub rodziny i formułuje wnioski z niej wynikające, stanowiące podstawę planowania pomocy. Przyznanie pomocy następuje w drodze decyzji administracyjnej.

Tabela 13. Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2014-2017 w Gminie Miejskiej Ciechanów

Lata	Objęci pomocą społeczną	
	Liczba rodzin	Liczba osób, którym przyznano świadczenia
2014	1397	1911
2015	1607	1940
2016	1499	1896
2017	1430	1740

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Ocenie zasobów pomocy społecznej za lata 2014, 2015, 2016, 2017 dla Gminy Miejskiej Ciechanów

Osoby i rodziny, które korzystały z pomocy Ośrodka borykały się z wieloma problemami generującymi różne dysfunkcje. Na przestrzeni ostatnich czterech lat głównym powodem przyznawania pomocy było ubóstwo. Związane jest to ściśle z problemem braku zatrudnienia. Klienci otrzymujący pomoc finansową ze względu na występujące bezrobocie to najczęściej osoby z niskimi kwalifikacjami zawodowymi, które cechuje bierność i niezaradność życiowa. Następnym istotnym problemem, z którym zmagają się klienci Ośrodka jest niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba.

Tabela 14. Powody udzielania pomocy i wsparcia w latach 2014-2017 w Gminie Miejskiej Ciechanów

Powody	Liczba rodzin			
	2014	2015	2016	2017
ubóstwo	744	750	750	669
bezrobocie	662	705	650	623
niepełnosprawność	374	454	414	499
długotrwała lub ciężka choroba	598	694	695	715
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	107	116	144	142
alkoholizm	137	239	201	242
narkomania	4	4	6	6
bezdomność	25	37	50	54
potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	133	143	130	109
opuszczenie zakładu karnego	28	19	23	15
przemoc w rodzinie	143	185	118	133
zdarzenia losowe	3	3	6	0
sieroctwo	3	3	3	1

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Ocenie zasobów pomocy społecznej za lata 2016, 2017 dla Gminy Miejskiej Ciechanów

Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej to: zasiłek stały, okresowy, celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc dla rodzin zastępczych, pomoc na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki, świadczenia pieniężne na pokrycie i kontynuowanie wydatków związanych z nauką języka polskiego przez uchodźców. Świadczenia usługowe koncentrują się wokół zapewnienia pomocy opiekuńczej i rehabilitacji społecznej poprzez udzielanie usług opiekuńczych oraz prowadzenie ośrodków wsparcia.

Zasiłki stałe, jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, spełniającej kryterium dochodowe;

- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, spełniającej kryterium dochodowe.

Maksymalna kwota zasiłku stałego od 1 października 2018 roku wynosi 645 zł. Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie. Kwota zasiłku stałego stanowi różnicę pomiędzy kryterium dochodowym a dochodem. W przypadku osób w rodzinie brany jest pod uwagę kryterium dochodowe dla osoby w rodzinie oraz dochód na osobę w rodzinie. Dla osób samotnych – kryterium i dochód osoby samotnie gospodarującej. Do dochodu osoby ubiegającej się i pobierającej zasiłek stały nie wlicza się kwoty zasiłku okresowego. W przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej zasiłek stały nie przysługuje. Osoby, które pobierają zasiłek stały, jeżeli nie posiadają innego tytułu ubezpieczenia podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prawa do zasiłku stałego.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie;
- w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie. Okres, na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

Zasiłek celowy może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne. Zasiłek celowy może być przyznany również w celu realizacji postanowień kontraktu socjalnego. Zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub

ekologicznej. W tej sytuacji zasiłek celowy, może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

W ramach realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” mieszkańcom miasta świadczona jest pomoc w formie żywienia dzieci i dorosłych jak również wypłacania świadczenia pieniężnego na zakup posiłku. Świadczenie pieniężne z programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przyznawane jest rodzinom, w których dochód nie przekracza 150% ustawowego kryterium dochodowego. Pomoc w formie posiłków realizuje się przede wszystkim w szkołach podstawowych i gimnazjalnych oraz w stołówce PCK.

Dodatkowo, rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej objęte zostały przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie pomocą w naturze w formie odzieży i obuwia z magazynu Ośrodka. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie współpracuje z Bankiem Żywności w Ciechanowie i organizacjami pozarządowymi, które zajmują się dystrybucją artykułów żywnościowych mieszkańcom miasta. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie kwalifikuje osoby do pomocy żywnościowej udzielanej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020. W 2017 roku współpracę w tym zakresie prowadzono z 6 organizacjami pozarządowymi:

- Stowarzyszenie Rodzin Wielodzietnych „Serce Matki”,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynności,
- Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Ciechanowie,
- Akcja Katolicka przy Parafii Św. Józefa w Ciechanowie.

Tabela 15. Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia z pomocy społecznej w latach 2014-2017

Rodzaj świadczeń	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej			
	2014	2015	2016	2017
Zasilek stały	140	156	154	168
Zasilek celowy ogółem	1520	1468	1466	1306
Zasilek okresowy	589	580	628	531
Posiłki ogółem	460	464	445	393

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Ocenie zasobów pomocy społecznej za lata 2014, 2015, 2016, 2017 dla Gminy Miejskiej Ciechanów

2.9.2. Wsparcie seniorów i osób niepełnosprawnych

Jedną z kluczowych zmian, z którą muszą zmierzyć się wszystkie kraje europejskie, jest starzenie się społeczeństwa. Wydłużanie się ludzkiego życia oraz obniżający się współczynnik dzietności skutkuje zmianami w strukturze ludności w całej Unii Europejskiej.

Na zjawisko starzenia się ludności wpływa pośrednio szereg czynników, jak np. poziom zamożności społeczeństwa, promowany model rodziny, aktywność zawodowa kobiet, poziom opieki społecznej i ochrony zdrowia, wykształcenie ludności oraz polityka społeczna państwa.

Populacja osób starszych jest coraz większa i ma tendencję narastającą. Polska należy do krajów, w których zwiększanie się liczebności seniorów skutkuje wzrostem liczby osób narażonych na wykluczenie ze względu na szereg czynników. Osoby w starszym wieku są narażone na ubóstwo, ograniczone kontakty społeczne, problemy zdrowotne, brak mobilności, często też padają ofiarą przemocy.

Analiza infrastruktury w mieście Ciechanów wskazuje, że podstawowymi formami wsparcia dla osób starszych są:

- Uniwersytet Trzeciego Wieku
- Dzienny Dom Pobytu,
- Klub Seniora działający w Powiatowym Centrum Kultury i Sztuki,
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób w wieku emerytalnym.

W Ciechanowie powołana została Rada Seniorów, która reprezentuje środowiska senioralne i stanowi głos doradczy w sprawach dotyczących seniorów. Jej kadencja trwa 3 lata. Radni wchodzący w skład pierwszej Rady zostali wybrani podczas głosowania w kwietniu 2016 roku. Ponadto Mieszkańcy Ciechanowa, którzy ukończyli 60 rok życia mogą wyrobić Ogólnopolską Kartę Seniora. Swoją imienną kartę senior bezpłatnie otrzyma w ratuszu. Karta upoważnia do korzystania ze zniżek, darmowych wejść, promocji oferowanych przez partnerów programu w całej Polsce. Honoruje ją ponad 250 firm partnerskich w całym kraju. Karty posiada już 35 tys. seniorów. Partnerzy to m.in. przychodnie, gabinety medyczne i stomatologiczne, kina, teatry, uzdrowiska, sanatoria, restauracje, kawiarnie, hotele, gabinety kosmetyczne, salony fryzjerskie, salony optyczne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie jako realizator zadań z obszaru polityki społecznej Gminy Miejskiej Ciechanów posiada ofertę pomocową w zakresie wsparcia usługowego osób niesamodzielnych. Dzienny Dom Pobytu zwany Dziennym Domem Seniora to ośrodek wsparcia dla seniorów, zapewniający dzienny pobyt mieszkańcom miasta. Celem działalności Domu jest przede wszystkim podnoszenie jakości życia seniorów poprzez przeciwdziałanie marginalizacji i poczuciu osamotnienia oraz ich integrację społeczną. Pobyt jest bezpłatny, osoby korzystające z placówki ponoszą koszty związane z zakupem obiadu. Dzienny Dom Seniora działa w strukturach organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie, jest ośrodkiem wsparcia o zasięgu lokalnym, którego działalność skierowana jest do 30 osób w wieku emerytalnym,

nieaktywnych zawodowo, o zmniejszonej sprawności psychofizycznej spowodowanej chorobą lub niepełnosprawnością. Dzienny Dom Pobytu DDS czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 08:00-16:00. DDS zapewnia pomoc w formie podstawowych świadczeń uwzględniających zakres i potrzeby podopiecznych oraz prowadząc działania zmierzające do ich aktywizacji, organizacji czasu wolnego w placówce i poza nią, służy utrzymaniu osób starszych i niepełnosprawnych jak najdłużej w ich miejscu zamieszkania, co stanowi istotne wsparcie w ich codziennym funkcjonowaniu. W 2017 roku na mocy decyzji administracyjnych ze świadczeń w Dziennym Domu Seniora korzystało 41 osób. Na cały rok budżetowy zakwalifikowano na mocy decyzji administracyjnych 34 osoby (w tym 30 z obiadem, 4 bez obiadu). Pozostałe 7 to osoby, które otrzymały decyzje odmowne (ze względu na ograniczoną liczbę miejsc), ale korzystały ze świadczeń okresowo, podczas co najmniej miesięcznej nieobecności innego uczestnika z decyzją otrzymaną na cały rok budżetowy. Uczestnicy DDS stanowią liczną grupę z wieloletnim stażem pobytu. Społeczność DDS tworzą w większości osoby po 80 roku życia. Wśród uczestników dominują kobiety. W 2017 roku stanowiły 75% ogółu korzystających. Obecny stan infrastruktury DDS jest niewystarczający do realizacji podstawowych funkcji opiekuńczych zgodnych ze standardami.

Dla osób z upośledzeniem umysłowym i chorobami psychicznymi funkcjonuje w mieście Środowiskowy Dom Samopomocy typu „AiB”. Dom realizuje zajęcia w obszarze rehabilitacji społecznej. Środowiskowy Dom Samopomocy to placówka wsparcia dziennego dla 40 uczestników. Odpłatność za pobyt w Środowiskowym Domu Samopomocy naliczana jest zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i kwota odpłatności uzależniona jest od sytuacji finansowej rodziny. Odpłatność ustala się w wysokości 5% kwoty dochodu osoby samotnie gospodarującej lub kwoty dochodu na osobę w rodzinie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza kwotę 300% odpowiedniego kryterium dochodowego.

Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych świadczone są osobom samotnym oraz tym, którym najbliższa rodzina nie może zabezpieczyć opieki. Usługi opiekuńcze świadczone są w miejscu zamieszkania. Opiekunki realizujące to zadanie zabezpieczają podstawowe potrzeby osobom z ograniczoną sprawnością, wymagającym częściowego wsparcia w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Usługi kierowane są przede wszystkim do osób mających trudności z poruszaniem się, samoobsługą, kontaktem z otoczeniem. Jest to pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych: zakupy, przygotowanie posiłków, sprzątanie, ułatwiony dostęp do służby zdrowia. Usługi opiekuńcze świadczone są w dni robocze, od poniedziałku do piątku, w godzinach od 8.00 do 16.00. Odpłatność za usługi opiekuńcze uzależniona jest od sytuacji finansowej osoby korzystającej z usług oraz jej sytuacji rodzinnej. Naliczana jest zgodnie z tabelą odpłatności uchwaloną przez Radę Miasta Ciechanów. Pełna odpłatność za 1 godzinę usług opiekuńczych wynosi 14,50 zł. W 2017 roku z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystało 121 osób. Ogółem zrealizowano 38551 godzin usług opiekuńczych. Średnio jeden klient korzystał z 26.55 godziny pomocy usługowej w ciągu jednego miesiąca.

W 2017 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie świadczył specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dwóch osób zamieszkałych na terenie miasta Ciechanów. W 2017 roku zrealizowano 420 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych. Pełna odpłatność za 1 godzinę specjalistycznych usług opiekuńczych wynosiła 25,00 zł. Odpłatność jaką ponosi beneficjent za 1 godzinę usług jest uzależniona od miesięcznego dochodu na 1 członka w rodzinie. Wydatki na specjalistyczne usługi opiekuńcze są w całości pokrywane z budżetu Wojewody.

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, kierowane są do domów pomocy społecznej. Pobyt osób kierowanych do domów pomocy społecznej finansowany jest zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej. Każdy z mieszkańców ponosi odpłatność stanowiącą 70% własnego dochodu, pozostałą część pokrywała rodzina zobowiązana do alimentacji lub gmina. W 2017 roku do domów pomocy społecznej skierowano 8 osób.

Należy spodziewać się, że w związku ze starzeniem się społeczeństwa wystąpi konieczność objęcia większej liczby osób pomocą w formie usług opiekuńczych, zaś koszty związane z finansowaniem pobytu osób niesamodzielnych w domach pomocy społecznej ulegną zwiększeniu.

2.9.3. Wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo

Podstawowym zadaniem spoczywającym na rodzinie jest zaspokojenie potrzeb życiowych dziecka poprzez umożliwienie prawidłowego rozwoju. W środowisku rodzinnym kształtuje się osobowość dziecka. Zagrożeniem dla prawidłowego funkcjonowania rodzin jest bez wątpienia bezrobocie, bowiem zaburza prawidłowe wypełnianie funkcji ekonomicznej rodziny. Problemy ekonomiczne prowadzą do wewnętrznych konfliktów w rodzinie i generują rozwój uzależnień i wzrost przemocy domowej. Długookresowe bezrobocie i wieloletnie korzystanie z pomocy społecznej sprzyja tzw. „dziedziczeniu biedy”, czyli wchodzeniu dorosłych dzieci do systemu pomocy społecznej.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dotyka wiele rodzin korzystających z funduszu pomocy społecznej. W rodzinach tych pracownicy socjalni podejmują działania w ramach pracy socjalnej w celu uświadomienia rodzinie występowania określonych problemów oraz wskazania możliwości wyjścia z trudnej sytuacji bytowej.

W dniu 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ustawie opisano system budowania wsparcia dla rodziny i dziecka przez samorząd gminny, powiatowy i wojewódzki. Działania podejmowane przez poszczególne służby zmierzają do eliminowania zagrożeń związanych z dysfunkcyjnym funkcjonowaniem rodziny.

W Gminie Miejskiej Ciechanów realizacja ustawy, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, powierzona została Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej

w Ciechanowie. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa poszczególne zadania ciążące na samorządach w obszarze profilaktyki, wsparcia rodziny, instytucji pieczy zastępczej, usamodzielnienia wychowanków oraz adopcji. Profilaktyka, wsparcie rodziny, zgodnie z ustawą, realizowana jest przede wszystkim przez gminne instytucje i organizacje działające na rzecz dziecka i rodziny. Pomoc kierowana jest do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem. Zadanie to realizowane jest poprzez zapewnienie rodzinom wsparcia przez asystentów rodziny, placówki wsparcia dziennego (np. świetlice, kluby środowiskowe, ogniska wychowawcze), rodziny wspierające.

Do zadań samorządu powiatowego należy zapewnienie instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez pobyt dzieci w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Zadania samorządu województwa to prowadzenie regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych (dla dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji) oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych (dla małych dzieci, do 1 roku życia oczekujących na adopcje). Zgodnie z obowiązującą ustawą zadania gminy w zakresie pieczy zastępczej i wspierania rodziny koncentrują się w obszarze wspierania rodziny poprzez asystenta rodziny, prowadzeniu placówek wsparcia dziennego, wprowadzeniu do systemu tzw. rodziny wspierającej, partycypowania w kosztach utrzymania dziecka w pieczy zastępczej. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie: pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Należy pamiętać również, iż zgodnie z zapisami ustawy wspieranie jest prowadzone za zgodą i aktywnym udziałem rodziny, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Jeśli rodzina odmówi współpracy, zaś pracownik socjalny widzi konieczność monitorowania środowiska i prowadzenia w nim pracy socjalnej, zwraca się z wnioskiem do sądu o zobligowanie rodziny do współpracy. Praca z rodziną prowadzona jest przez pracownika socjalnego, asystenta rodziny oraz placówki wsparcia dziennego mające na celu wspomaganie wychowawczej roli rodziny.

Pracownik socjalny pracujący z rodziną widząc konieczność wprowadzenia asystenta w rodzinie sporządza wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. W wywiadzie przedstawia obszary dysfunkcji występujące w rodzinie i wnioskuje o przyznanie asystenta. Po zatwierdzeniu wniosku przez dyrektora asystent rozpoczyna pracę z rodziną. W przypadku braku współpracy rodziny, przy jednoznacznej przesłance wskazującej na konieczność wprowadzenia asystenta, pracownik socjalny składa wniosek do Sądu.

Asystentem rodziny może być osoba z wyższym wykształceniem, posiadająca zaświadczenie o niekaralności, nie może być pozbawiona władzy rodzicielskiej i nie może mieć zawieszanej władzy rodzicielskiej. Rolą asystenta rodziny jest praca z rodziną w celu niwelowania jej złych zachowań, by funkcjonowanie rodziny nie zagrażało rozwojowi dziecka. Asystent rodziny: prowadzi pracę w miejscu zamieszkania rodziny lub wskazanym przez rodzinę, ustala plan pomocy z rodziną, ustala wspólnie zasady współpracy z pracownikiem socjalnym, składa raporty na temat

oceny sytuacji rodziny, wydaje opinię na potrzeby sądu, współpracuje z innymi podmiotami w systemie pieczy w szczególności z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, rodziną biologiczną dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.

W 2017 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie zatrudnił czterech asystentów rodziny na 3,5 etatu. Praca asystentów rodziny skupiała się wokół podniesienia kompetencji rodzin w obszarach związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Tu kluczową rolę odgrywa poradnictwo i pomoc w załatwianiu spraw związanych z bieżącym funkcjonowaniem rodziny. Planowanie czasu na realizację zadań (sprzątanie, zakupy, ustalanie pór posiłków, sprawy urzędowe itp.). Edukacja i treningi w zakresie racjonalnego gospodarowania dostępnymi środkami finansowymi również stanowią ważny element pracy z rodziną. Edukacja zdrowotna, motywowanie rodziców do diagnozy stanu zdrowia rodziny, jak również podjęcie ewentualnego leczenia to kolejny obszar pracy asystentów. Kluczowym elementem pracy było motywowanie rodziców do pogłębiania wiedzy o dziecku, jego potrzebach i aktywnego uczestnictwa w różnych sferach jego życia.

Asystenci rodziny podejmowali pracę z rodziną, wspierali w trudnościach w taki sposób, by nie doszło do interwencji w postaci umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Działaniami wspierającymi, motywującymi i pomocowymi asystenci objęli 53 rodziny, w których wychowywało się 141 dzieci. W przypadku 40 rodzin usługa była kontynuowana w 2018 roku, natomiast w 13 przypadkach zakończono pomoc asystenta.

Tabela 16. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny w latach 2014-2017

Rok	2014	2015	2016	2017
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	29	33	47	53
Liczba asystentów rodziny	2	3	4	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Ocenie zasobów pomocy społecznej za lata 2016, 2017 dla Gminy Miejskiej Ciechanów

W wyniku braku współpracy rodziny niewydolnej wychowawczo z pracownikiem socjalnym lub asystentem rodziny, w przypadku zaniedbań w stosunku do nieletnich dzieci sąd może wydać postanowienie o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. Wydatki związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej częściowo obciążają gminę na terenie której dziecko zamieszkuje. Decyzję o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej podejmuje sąd, zaś odpłatność za pobyt dzieci w różnych formach pieczy zastępczej ustala powiat. Gmina nie ma wpływu na podejmowane decyzje. Wysokość kosztów ponoszonych przez gminę jest uzależniona od długości okresu,

w którym dziecko przebywa w pieczy zastępczej. W pierwszym roku gmina obciążona jest 10%, w drugim 30%, a w trzecim i kolejnych latach 50% kosztów związanych z długookresowym pobytem dziecka w pieczy.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- rodzina zastępcza: spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- rodzinny dom dziecka.

Do instytucjonalnych form pieczy zastępczej zalicza się placówki opiekuńczo-wychowawcze. Placówki zobowiązane są zapewnić dzieciom całodobową opiekę i wychowanie. Celem działania instytucjonalnej pieczy zastępczej jest jak najlepsze zabezpieczenie dobra dziecka, w sytuacji, gdy nie może być ono umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2017 roku w pieczy zastępczej przebywało 36 dzieci z 25 rodzin. Dzieci przebywały w 21 rodzinach zastępczych i w 2 placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W ramach realizacji ustawy gminy mogą tworzyć również placówki wsparcia dziennego. Pobyt w tych placówkach jest nieodpłatny, nie wydaje się decyzji o umieszczeniu i odpłatności. Placówki przybierają formę opiekuńczą, kół zainteresowań, z programami psychoedukacyjnymi. Pobyt w placówkach wsparcia dziennego jest dobrowolny, jednak istnieje możliwość kierowania dzieci do placówek wsparcia dziennego przez sąd. Jednym z ważniejszych aspektów działalności placówek wsparcia dziennego w systemie wsparcia rodziny, poza oddziaływaniem opiekuńczym, wychowawczym i terapeutycznym wobec dzieci i młodzieży, jest praca z rodziną dziecka bowiem problemów dziecka nie można rozpatrywać w oderwaniu od rodziny.

Realizując obowiązek ustawowy, który wynika z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina Miejska Ciechanów w październiku 2016 roku utworzyła Placówkę Wsparcia Dziennego pod nazwą „Świetlica Środowiskowa”. Placówka weszła w struktury organizacyjne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie i stanowi kolejny element systemu wsparcia dziecka i rodziny w mieście. Placówkę Wsparcia Dziennego utworzono w ramach projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego „Dzieci – Nasza Wspólna Sprawa”. Rekrutację dzieci do Placówki prowadzą pracownicy socjalni wspólnie z asystentami rodziny. Z pobytu w Placówce korzysta 28 dzieci z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Placówka przeznaczona jest dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych demoralizacją, wykluczeniem społecznym, uzależnieniami, rodzin niepełnych, borykających się z problemami bezrobocia i etykietą społeczną, wychowujących się w warunkach niekorzystnych dla ich rozwoju. Placówka Wsparcia Dziennego funkcjonuje codziennie oprócz niedziel i świąt: od poniedziałku do piątku w godzinach 10:00-18:00, w soboty, ferie świąteczne, zimowe, wakacje w godzinach 08:00-16:00. W placówce zatrudnionych jest 5 osób. Wsparcie podopiecznych odbywa się na podstawie ścieżki reintegracji dla każdego dziecka z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału i potrzeb. W 2017 roku Placówka realizowała zajęcia

z wychowawcami, pedagogiem oraz psychologiem. Poza tym prowadzone były zajęcia terapeutyczne dotyczące m.in. uzależnień, przeciwdziałaniu przemocy w domu, szkole, cyberprzemocy, indywidualne zajęcia dydaktyczno-wychowawcze z języka polskiego, angielskiego, niemieckiego, z matematyki oraz zajęcia rozwijające umiejętności informatyczne, matematyczne, społeczne i obywatelskie. Dla dzieci w starszej grupie zrealizowano zajęcia z przedsiębiorczości oraz doradztwa edukacyjno-zawodowego. W placówce działało również koło florystyczno-plastyczne, fotograficzne oraz sportowe. W czasie wolnym od zajęć dzieci oglądają bajki, korzystają z gier komputerowych, Xbixa i Internetu, bawią się na świeżym powietrzu, uprawiają sport, uczestniczą w grach zespołowych zabawach zręcznościowych, chodzą na spacer, biorą udział w konkursach, dyskotekach, balach, wykonują prace plastyczne, sadzą i dbają o zieleń przed placówką wykonują ozdoby i podarunki dla przyjaciół placówki. Projekt został zakończony 30 września 2018 roku. Od 1 października 2018 roku działalność Placówki finansowana jest z budżetu Gminy.

2.9.4. Problem uzależnień

Alkoholizm i narkomania należą do najpoważniejszych problemów społecznych z uwagi na spustoszenie jakie powodują we wszystkich sferach życia człowieka. Mają wpływ na poczucie bezpieczeństwa, stan zdrowia, relacje rodzinne. Gmina Miejska Ciechanów w ramach obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa prowadzi działania zmierzające do eliminowania negatywnych zjawisk wynikających z nadużywania alkoholu i środków odurzających. Działania te regulują wewnętrzne programy, których inicjowanie należy do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ciechanowie działa na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W szczególności zadaniem Komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów. W 2017 roku Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyła 13 posiedzeń. Wydała 19 postanowień w sprawie usytuowania punktów sprzedaży alkoholu zgodnych z Uchwałami Rady Miasta. W 2017 roku do Komisji wpłynęło 105 wniosków o skierowanie osób uzależnionych od alkoholu na leczenie pod nadzorem sądu. Z każdą ze zgłoszonych osób przeprowadzono rozmowę motywującą do podjęcia leczenia dobrowolnego. Członkowie Komisji motywują osoby do podjęcia leczenia odwykowego, w przypadku braku jakiegokolwiek współpracy kierują wnioski o przymusowe leczenie odwykowe. W wyniku przeprowadzonych rozmów 36 osób podjęło leczenie dobrowolnie, natomiast do sądu skierowano 53 osoby. Komisja analizuje i ocenia wpływające oferty profilaktyczne dotyczące m.in. współudziału w organizacji festynów dla dzieci, wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, programów spektakli i koncertów profilaktycznych adresowanych do szkół. Gmina Miejska Ciechanów podejmuje działania zmierzające do

ograniczenia spożycia napojów alkoholowych przez mieszkańców. Powyższe zadania prowadzone są poprzez realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania wynikające z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2017 roku realizowane były przez Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień i dotyczyły:

- umożliwienia mieszkańcom Ciechanowa korzystania z pomocy terapeutycznej w dni wolne od pracy,
- udzielania bezpłatnej pomocy prawnej psychologicznej i pedagogicznej w godzinach popołudniowych,
- prowadzenie profilaktycznej działalności w szkołach wśród dzieci i młodzieży,
- prowadzenie specjalistycznych szkoleń dla grup zawodowych działających w sferze problemów społecznych,
- umożliwienia dzieciom korzystania z oferty zajęć opiekuńczo-wychowawczych oraz dożywiania,
- zorganizowania wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży,
- edukacji społecznej za pośrednictwem mediów,
- realizowania ustawowych zadań Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- współpracy z Sądem, Prokuraturą, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komendą Powiatową Policji oraz ruchem samopomocowym.

2.9.5. Przemoc w rodzinie

W okresie od 02.01.2017 r. do 30.11.2017 r. w Centrum Psychoterapii i Psychoedukacji TOT w Ciechanowie przy ul. Zamkowej 24 pełnili dyżury dla mieszkańców miasta Ciechanowa terapeuci uzależnień i psycholodzy zgodnie z umową zawartą z Gminą Miejską Ciechanów. Dyżury odbywały się w każdą sobotę od 9⁰⁰ do 14⁰⁰.

Łącznie w 2017 r. zrealizowano 158 konsultacji:

- 54 konsultacje – dotyczyły osób uzależnionych od alkoholu. Były to spotkania o charakterze terapeutycznym i informacyjnym – motywacyjnym dla osób uzależnionych jak i dla ich rodzin. Uczestniczyły w nich osoby w tygodniu pracujące poza Ciechanowem, osoby niezdecydowane jeszcze na podjęcie regularnej terapii odwykowej, nieorientowane w tematyce uzależnienia a doświadczające problemów z nim związanych. W ich wyniku 7 osób podjęło terapię odwykową – 2 osoby zgłosiły się do Ośrodka Terapii Uzależnień w Przasnyszu, z zamiarem późniejszego podjęcia terapii odwykowej w Poradni,
- 48 konsultacji – było formą interwencji kryzysowej, po którą zwróciły się osoby doświadczające przemocy, żyjące w związkach z osobami uzależnionymi od alkoholu. Osoby te były

edukowane w zakresie możliwych sposobów interwencji, zarówno prawnych jak i psychologicznych, otrzymały wsparcie emocjonalne i były motywowane do podjęcia terapii dla osób współuzależnionych w Placówce Leczenia Uzależnień, rozmowy z prawnikiem, założenia Niebieskiej Karty w związku z doświadczaną przemocą i pokierowane do MOPS-u o pomoc socjalną dla rodzin w związku z doświadczanym kryzysem,

- 56 konsultacji – dotyczyło młodzieży szkolnej zagrożonej problemem uzależnień eksperymentującej z narkotykami (marihuana) i alkoholem. Rodzice zgłaszali się w związku z problemami wychowawczymi, szkolnymi, demoralizacją, zaburzeniami zachowania i zaburzeniami emocjonalnymi ich dzieci nie wiedząc, co mają robić w zaistniałej sytuacji.

Osoby te otrzymały pomoc psychologiczną i niezbędne informacje, wskazówki ułatwiające dalsze radzenie sobie z zaistniałymi problemami. Jedną z osób dodatkowo pokierowano do stacjonarnego Ośrodka Terapii Uzależnień na terapię odwykową. Konsultacje te stanowiły też formę wsparcia psychologicznego.

Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień czynne było codziennie od 8⁰⁰ do 19⁰⁰. W godzinach od 8⁰⁰-16⁰⁰ pomoc świadczona była przez pracowników Biura, a od godz. 16⁰⁰ do 19⁰⁰ prowadzone były specjalistyczne dyżury interwencyjno-wspierające. Codziennie czynny był również telefon zaufania, z którego korzystały osoby doświadczające przemocy, uzależnieni, oraz rodzice borykający się z problemami wychowawczymi swoich dzieci.

W 2017 roku z pomocy poszczególnych specjalistów skorzystało:

- 666 osób z pomocy dwóch psychologów dla dorosłych

Realizowane czynności to:

- udzielanie pomocy osobom doświadczającym przemocy,
- interwencje kryzysowe,
- konsultacje indywidualne ze sprawcami przemocy w rodzinie (praca nad niwelowaniem agresji i radzenia sobie ze złością),
- konsultacje z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi,
- pomoc w rekonstrukcji rodziny.

- 273 osób z pomocy prawnej

Realizowane czynności to:

- formułowanie pism procesowych (doniesienia do prokuratury, sprawy rozwodowe, wszczynanie spraw karnych z art. 207 kk, świadczenia alimentacyjne, zniesienie współwłasności majątkowej),
- udzielanie porad prawnych,
- informowanie sprawców przemocy o grożących im konsekwencjach karnych i motywowanie do podjęcia współpracy z psychologiem.

- 149 osób z pomocy pracownika socjalnego

Realizowane czynności to:

- 96 wywiadów środowiskowych w rodzinach z problemem alkoholowym,
- sporządzono 53 wnioski do sądu o zobowiązanie do leczenia pod nadzorem sądu,
- dyżury przy telefonie zaufania,
- stała współpraca z rodzinami osób uzależnionych,
- motywowanie do podjęcia współpracy z psychologiem.
- 64 osoby z pomocy punktu konsultacyjnego dla rodzin z problemami uzależnień

Realizowane czynności to:

- współpraca z ośrodkami leczenia uzależnień,
- wsparcie w utrzymaniu abstynencji,
- dyżur przy telefonie zaufania.
- 254 dzieci i młodzieży oraz 256 rodziców z pomocy psychologicznej

Realizowane czynności:

- diagnozowanie problemów wychowawczych i kierowanie ofert pomocy,
- udzielanie specjalistycznej pomocy rodzicom dzieci eksperymentujących z alkoholem i narkotykami,
- pomoc w rozwiązywaniu problemów szkolnych, rówieśniczych i rodzinnych,
- współpraca ze szkołami z terenu miasta Ciechanowa.
- 329 osób z oferty Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego dla rodzin z problemem uzależnień przy parafii św. Piotra Apostoła w Ciechanowie

Realizowane czynności to:

- motywowanie do podjęcia leczenia w profesjonalnej placówce leczenia odwykowego osób uzależnionych ,
- motywowanie do zmian w życiu członków rodzin osób uzależnionych poprzez upowszechnianie dostępnych form pomocy w mieście.

Łącznie z pomocy specjalistów w 2017 roku skorzystało 1 721 osób.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, każda gmina w Polsce powołuje zespół interdyscyplinarny, którego zadaniem jest wsparcie realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Rada Miasta Ciechanów, w drodze uchwały, określiła tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania. W Gminie Miejskiej Ciechanów, zarządzeniem Prezydenta powołano imienny skład zespołu interdyscyplinarnego. Zgodnie z ustawą obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej. Spotkania zespołu odbywają się w siedzibie MOPS. Pracownicy Ośrodka wysyłają zawiadomienia o zebraniach, przygotowują protokoły zebrań, przechowują dokumentację, dbają o zarezerwowanie sali na spotkanie itp. Zadaniem zespołu

interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie realizacji zadań wynikających z gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Poprzez pracę w zespole interdyscyplinarnym służby zaangażowane w realizację zadania mają łatwiejszy kontakt i możliwość wspólnego opracowania planu działania dla danej rodziny. Daje to możliwość podniesienia efektywności działań. Ze względu na dużą ilość wypełnianych „Niebieskich Kart” przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego powołuje grupy robocze do pracy w środowiskach, w których występuje podejrzenie występowania przemocy w rodzinie. Zarówno spotkania zespołu interdyscyplinarnego jak i grup roboczych odbywają się w dni robocze w godzinach pracy. Zespół Interdyscyplinarny jako organ inicjujący, decyzyjny, wspierający, koordynujący i monitorujący efekty działań służb i grup roboczych czuwa nad realizacją powierzonych zadań. Procedura „Niebieskiej Karty” uruchamiana jest przez służby pierwszego kontaktu, którymi są: Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe. Uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty” powoduje podjęcie kompleksowych działań interwencyjnych w ochronie osób krzywdzonych – zgodnie z obowiązującym prawem poprzez:

- rozpoznawanie potrzeb osób krzywdzonych i udzielanie im stosownej pomocy
- opracowanie planu pomocy,
- przeprowadzanie interwencji wobec osoby podejrzanej o stosowanie przemocy – nacisk na zmianę zachowania,
- zintegrowanie działań wszystkich służb zaangażowanych w sprawie danej rodziny,
- prowadzenie kompleksowych działań, na rzecz rodziny,
- dokumentowanie zdarzeń prowadzonych działań.

„Niebieska karta” jest dokumentem służbowym wypełnianym w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia przemocy. Dokument ułatwia uporządkowanie informacji na temat przemocy w rodzinie. Pomaga w prowadzeniu kolejnych działań poszczególnych służb wobec rodziny. Dokumentacja „Niebieskie karty” jest wykorzystywana i stanowi podstawę przy kierowaniu sprawy na drogę postępowania sądowego. Celem budowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej jest zwiększenie bezpieczeństwa ofiar przemocy domowej, zwiększenie ich wiedzy na temat umiejętności obrony przed doznawaniem krzywdy, a także stworzenie lokalnego systemu pomocy ofiarom przemocy domowej. Podejmowane działania służą motywowaniu ofiary przemocy w rodzinie do żądania ochrony swoich praw i szukania pomocy.

W 2017 roku do przewodniczącego zespołu wpłynęło 105 formularzy „Niebieskich Kart - A” w stosunku do 87 rodzin. Procedura prowadzona była łącznie w 133 rodzinach. Powołano 87 grup roboczych w odniesieniu do nowo wszczętych procedur. Powołane przez przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego grupy robocze, pracowały nad poszukiwaniem rozwiązań do występujących problemów i oferty wsparcia rodziny. W spotkaniach brali udział pracownicy

socjalni, policjanci, kuratorzy, pedagodzy szkolni, psychologzy, przedstawiciel Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Uzależnień, przedstawiciel ochrony zdrowia. Zadaniem grup roboczych było opracowanie indywidualnego planu pomocy i taki podział zadań między jej członków, by praca z rodziną przyniosła jak najlepsze efekty. Głównym celem pracy przedstawicieli poszczególnych służb w ramach grup roboczych była diagnoza sytuacji i w przypadku potwierdzenia podejrzeń o występowanie przemocy, zatrzymanie tego zjawiska. W sumie grupy robocze odbyły w ciągu roku 371 spotkań i 5 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. Praca grupowa daje nie tylko możliwość pełniejszej diagnozy, ale przede wszystkim skuteczniejszy podział zadań między służbami oraz głębszą weryfikację zbieranych informacji.

Zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Tryb umieszczania dzieci w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej regulują przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

2.9.6 Bezdomność

Ustawa o pomocy społecznej definiuje osobę bezdomną jako osobę, która nie zamieszkuje w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i nie jest zameldowana na pobyt stały. Główną przyczyną bezdomności na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów jest nadużywanie alkoholu prowadzące do zerwania więzi rodzinnych. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie we współpracy z innymi służbami: Policją, Strażą Miejską, Szpitalem. Pomoc na rzecz osób bezdomnych to przede wszystkim udzielenie schronienia i wsparcia rzeczowego w formie odzieży, czy posiłku. Udzielenie schronienia następuje przez opłacenie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych. Większość osób bezdomnych uzyskuje schronienie w pobliskich placówkach: Noclegownia i Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Turowie oraz Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT” w Dreglinie, które w pełni zabezpieczają potrzeby miasta w tym zakresie.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie korzystało łącznie 56 osób bezdomnych, w tym 1 dziecko. Udzielono im przede wszystkim pomocy w formie świadczeń pieniężnych i pomocy rzeczowej. Osoby bezdomne charakteryzują się licznymi dysfunkcjami prowadzącymi do upośledzenia społecznego funkcjonowania, którego własnym staraniem nie są w stanie zmienić. Osoby bezdomne, poza pracą socjalną korzystają również z pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, okresowych

i celowych. Pomocy finansową osobie bezdomnej udziela gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały. W ostatnich latach zwiększyła się liczba osób bezdomnych przebywających na terenie Ciechanowa tymczasowo, których ostatnim miejscem zameldowania były gminy sąsiadujące miejscowości. Na przykład w 2017 roku stanowiło to 18 osób. W tych przypadkach zabezpieczono miejsce w noclegowni, udzielono stosownej pomocy (np. sanitarnej, żywnościowej), a następnie ustalono gminy właściwe do udzielenia kompleksowej pomocy. W uzgodnieniu z właściwymi ośrodkami udzielano również pomocy w formie zakupu biletu w celu przejazdu do miejscowości, w której osoby bezdomne miały możliwość uzyskania schronienia lub innej formy pomocy.

Tabela 17. Liczba osób bezdomnych z terenu Gminy Miejskiej Ciechanów w latach 2014-2017

Rok	2014	2015	2016	2017
Liczba osób bezdomnych	25	40	54	56

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Ocenie zasobów pomocy społecznej za lata 2016, 2017 dla Gminy Miejskiej Ciechanów

Do 2017 roku pomoc osobom bezdomnym udzielana była głównie w formie zasiłków pieniężnych w celu pokrycia kosztów schronienia. Od 2018 w związku ze zmianą ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z art. 48a udzielanie schronienia następuje poprzez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, ogrzewalni. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie od 2018 roku zapewnia schronienie osobom bezdomnym poprzez skierowanie ich do Schroniska dla Osób Bezdomnych MARKOT w Trzciance i w Dreglinie oraz do Noclegowni Mazowieckiego Centrum Pomocy Bliźniemu MARKOT w Turowie. Placówki te prowadzone są przez Stowarzyszenie MONAR. Do noclegowni przewożone są osoby bezdomne w trybie interwencyjnym.

Bezdomność jest problemem przy którego analizie, szczególnie w kontekście szukania rozwiązań, istotnym jest okres pozostawania w bezdomności. Długotrwałe pozostawanie w warunkach destabilizacji, skomplikowanej sytuacji życiowej tych osób, utrzymującym się stresie, uzależnieniach, sprawia że zmienia się ich osobowość. Tracą ambicję, własną godność i motywację do zmian. W grupie osób objętych wsparciem ze strony Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie największą grupę stanowiły osoby, które status bezdomnej posiadają do pięciu lat (28 osób), przy czym w przypadku 15 osób bezdomność trwała do 12 miesięcy. W tej grupie znajdowała się kobieta z dzieckiem, która z powodu doświadczania przemocy ze strony partnera została skierowana do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Mławie. Należą do nich również osoby, które z pomocy materialnej korzystają sporadycznie, głównie w okresach pogorszenia warunków

pogodowych (4 osoby). Z bezdomnych objętych kompleksowym wsparciem w 2017 roku tylko 6 osób pozostawało bezdomnymi powyżej 5 lat.

Pomimo tak trudnej grupy klientów, z częścią z nich udaje się podjąć skuteczną pracę socjalną. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie obejmuje wsparciem osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością, przebywające na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów. W szczególności praca socjalna jest kierowana do osób bezdomnych, których ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stały było Miasto Ciechanów. Do pracy w obszarze problemu bezdomności oddelegowano dwóch pracowników socjalnych, którzy podejmują działania na terenie miasta jak i współpracują z organizacjami pozarządowymi udzielającymi schronienia.

Pracownicy socjalni zajmujący się problemem bezdomności prowadzą działania interwencyjne, aktywizujące, wspierające w procesie usamodzielniania. W 2017 roku, z 34 – osobowej grupy osób bezdomnych mieszkańców Ciechanowa, 8 osób utraciło status osoby bezdomnej (w tym 1 dziecko), 2 osoby otrzymały lokal z zasobów gminy, 1 uzyskała prawo do lokalu spółdzielczego, 1 osoba zamieszkała ze swoją rodziną, 1 osoba wraz z dzieckiem wynajęła mieszkanie poza terenem miasta Ciechanów, 2 osoby odbyły kompleksową terapię i usamodzielnily się.

2.9.7. Świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze, fundusz alimentacyjny

Zasiłki z pomocy społecznej to nie jedyny system pomocy dla rodzin ubogich. Również system świadczeń rodzinnych, który reguluje ustawa o świadczeniach rodzinnych, jest wsparciem dla rodzin gorzej sytuowanych. Rodziny wychowujące dzieci oraz rodziny w których żyje osoba niepełnosprawna wymagająca opieki i pomocy otrzymują pomoc w formie zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami lub świadczeń opiekuńczych. Otrzymanie świadczeń rodzinnych wymaga spełnienia określonego kryterium dochodowego. Przyznawane jest z powodu potrzeby ochrony rodziny. Świadczenia rodzinne mogą ubiegać się osoby, u których dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 539,00 zł, a w przypadku rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne 623,00 zł. Świadczeniami rodzinnymi są zasiłki rodzinne wraz z dodatkami (z tytułu urodzenia dziecka, z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, z tytułu samotnego wychowywania dziecka, z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego), jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka oraz świadczenia opiekuńcze (specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne).

Tabela 18. Liczba przyznanych świadczeń rodzinnych i wychowawczych w latach 2014-2017

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017
Świadczenie wychowawcze				
Liczba rodzin	-	-	2899	2803
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych				
Liczba rodzin		1156	1407	1400
	W tym jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka (ujęte w pozycji zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych)			
Liczba świadczeń		454	414	499
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka				
Liczba świadczeń		284	408	360
Świadczenie pielęgnacyjne				
Liczba świadczeń		1361	1361	1483
Zasiłek pielęgnacyjny ogółem				
Liczba świadczeń		9894	10 210	10 368
	W tym:			
	Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka			
Liczba świadczeń	28	2360	2596	2662
	Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia			
Liczba świadczeń	3	3857	3911	3956
	Zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat			
Liczba świadczeń		559	491	384
	Specjalny zasiłek opiekuńczy			
Liczba świadczeń		321	540	567
	Zasiłek dla opiekuna			

Liczba świadczeń		807	646	485
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego				
Liczba osób		516	494	462
Liczba rodzin		324	314	344

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Ocenie zasobów pomocy społecznej za lata 2016, 2017 dla Gminy Miejskiej Ciechanów

2.10. Zasoby Gminy Miejskiej Ciechanów

Zasobami, które dają możliwość rozwiązywania problemów społecznych są instytucje znajdujące się na terenie gminy, funkcjonujące w obszarze polityki społecznej. Do nich należą jednostki publiczne, samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe. Infrastruktura społeczna Gminy Miejskiej Ciechanów to przede wszystkim Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z ośrodkiem wsparcia – Dziennym Domem Seniora, Placówką Wsparcia Dziennego, Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Środowiskowy Dom Samopomocy typu „AiB”. Powyższą infrastrukturę uzupełnia Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Tworzą system pomocy instytucjonalnej, czyli domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, Ośrodek Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, Warsztat Terapii Zajęciowej.

Gmina Miejska Ciechanów w swych zasobach nie posiada: mieszkań chronionych, ośrodka interwencji kryzysowej, środowiskowego domu samopomocy dla osób autystycznych, centrum integracji społecznej. Należałoby zatem w kolejnych latach rozważyć możliwości Gminy w zakresie rozwijania usług socjalnych dla mieszkańców, co umożliwiłoby rozwijanie działań w obszarze aktywizacji społecznej i zawodowej w stosunku do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2.11. Organizacje pozarządowe

Gmina Miejska Ciechanów wspiera realizację zadań organizacji pozarządowych działających na rzecz mieszkańców. Obecnie na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów funkcjonuje 136 organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, które ze względu na obszar działania można podzielić na społeczne, kulturalne, sportowe, kombatanckie, hobbystyczne i inne. Niektóre z nich są aktywne i ściśle współpracują z gminą. Część organizacji pozarządowych nie jest aktywna społecznie.

Pomiędzy sektorem publicznym i pozarządowym istnieje dobry przepływ informacji. Określono obszary i formy współpracy Gminy Miejskiej Ciechanów z organizacjami pozarządowymi. Miasto zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa podejmuje współpracę z organizacjami należącymi do sektora pozarządowego według celów nakreślonych w Programie współpracy Gminy Miejskiej Ciechanów z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Celem Programu jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną a podmiotami realizującymi zadania w sferze publicznej oraz podniesienie skuteczności i efektywności podejmowanych działań. Do priorytetowych zadań publicznych Gminy Miejskiej Ciechanów należały zadania z zakresu: ochrony i promocji zdrowia, oświaty, edukacji i wychowania, upowszechniania kultury fizycznej i sportu, kultury i sztuki, pomocy społecznej. Pozafinansowa współpraca Gminy Miejskiej Ciechanów z podmiotami realizującymi zadania publiczne polegała w szczególności na wspólnym podejmowaniu przedsięwzięć ze sfery publicznej, do których należy organizowanie świąt państwowych, rocznic i jubileuszy, koncertów i imprez kulturalnych i rekreacyjnych.

Zgodnie z Programem, dofinansowanie zadań organizacjom pozarządowym odbywa się poprzez przeprowadzenie otwartego konkursu ofert na zasadach i w trybie określonym ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

III. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • rozwinięta sieć placówek przedszkolnych, która zabezpiecza potrzeby mieszkańców miasta • dobrze rozwinięta sieć szkół podstawowych i gimnazjalnych • zróżnicowana sieć szkół ponadgimnazjalnych a następnie ponadpodstawowych, które dają absolwentom gimnazjów oraz przyszłym absolwentom szkoły podstawowej szerokie możliwości wyboru zarówno typu szkoły, jak również profilu kształcenia • możliwość kształcenia młodzieży na poziomie akademickim • liczne organizacje pozarządowe, które wspierają, integrują środowiska oraz uzupełniają działania państwa i samorządu terytorialnego 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt mała ilość podmiotów gospodarczych • utrzymująca się na wysokim poziomie liczba długotrwale bezrobotnych • wysoki wskaźnik ludzi ubogich spowodowany przede wszystkim długotrwałym bezrobociem i niepełnosprawnością • brak ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – dorosłych osób autystycznych • brak Centrum Interwencji Kryzysowej, jako placówki integrującej wszystkie służby działające na rzecz osób i rodzin w kryzysie • niewystarczająca baza mieszkań socjalnych

<ul style="list-style-type: none"> • rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej • funkcjonowanie na terenie miasta placówki wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo • rozwinięta infrastruktura w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej – Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień • rozwinięta sieć placówek publicznych i niepublicznych, posiadających kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia, umożliwiające mieszkańcom korzystanie z usług medycznych • dogodne połączenia drogowe i kolejowe 	<ul style="list-style-type: none"> • brak mieszkań chronionych • ograniczona liczba miejsc wsparcia dla osób niesamodzielnych • słabo rozwinięta infrastruktura zabezpieczenia form opieki i wsparcia osób w wieku poprodukcyjnym
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby podmiotów gospodarczych • dostęp do lokalnych instytucji • rozwój podmiotów zajmujących się problematyką społeczną • współpraca podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej • możliwość pozyskiwania i wykorzystania przez jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe środków pozabudżetowych z Funduszy Unii Europejskiej na realizację programów rozwiązywania problemów społecznych • realizacja programów adresowanych do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> • regres gospodarczy, który może spowodować upadek obecnie istniejących podmiotów gospodarczych, będących miejscami pracy dla mieszkańców Ciechanowa, a tym samym powodujący wzrost bezrobocia • zmniejszający się przyrost naturalny powodujący niekorzystne zmiany w strukturze demograficznej miasta Ciechanów • migracja mieszkańców • pogłębianie zjawiska starzenia się mieszkańców miasta • dalsze ubożenie społeczeństwa, powodujące wzrost zapotrzebowania na lokale socjalne • wysoki poziom bezrobocia • migracja młodych ludzi w poszukiwaniu pracy

IV. Misja strategii

Rozwój systemowego podejścia do problemów społecznych w celu przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, podnoszenie jakości życia mieszkańców miasta.

Zintegrowany system wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dziecka opiera się na stworzeniu silnej pozycji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym, eliminowaniu przyczyn dysfunkcji, zapewnieniu odpowiednich warunków życia. System ten wymaga współpracy instytucji i organizacji zajmujących się wsparciem rodziny.

Analizie poddano sytuację rodzin ubogich dotkniętych problemem bezrobocia, uzależnień. Są to rodziny szczególnego ryzyka w związku z występującymi problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w których często dochodzi do zaniedbań w stosunku do małoletnich dzieci. Dlatego ważne jest budowanie w mieście zintegrowanego systemu wsparcia dziecka i rodziny, który zaczyna się od wsparcia socjalnego a kończy na szeroko rozumianej ofercie wsparcia emocjonalnego i w konsekwencji podniesienia kompetencji rodziców w obszarze opieki i wychowania. Podejmowane działania poprzez tworzenie placówek wsparcia dziennego, konsultacje pedagogiczne i psychologiczne dla dzieci i rodziców, warsztaty podnoszące umiejętności wychowawcze służą podniesieniu kompetencji, zaś wsparcie finansowe zaspokajają podstawowe potrzeby bytowe rodzin żyjących w ubóstwie.

Z przedstawionej analizy danych wynika, że w najbliższych latach struktura demograficzna społeczności Gminy Miejskiej Ciechanów będzie ulegać modyfikacji. Obserwowany wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym wydłużeniu przeciętnego okresu życia będzie miał istotny wpływ na kształtowanie polityki społecznej w mieście. Zwiększenie populacji osób w wieku sędziwym generuje potrzebę budowania kompleksowego systemu wsparcia dającego możliwość samodzielnego funkcjonowania w społeczności lokalnej zarówno osób z ograniczoną sprawnością jak i osób niesamodzielnych. Potrzebna jest zatem infrastruktura społeczna w zakresie rozwoju różnych form aktywności seniorów poprzez udział w życiu społecznym: zapewnienie pomocy i wsparcia w miejscu zamieszkania w formie usług opiekuńczych, pobyt w placówkach wsparcia dziennego oraz możliwość zamieszkania w mieszkaniu chronionym, zapewnienie pobytu w domu pomocy społecznej. W kolejnych latach rozwój zintegrowanego systemu wsparcia generować będzie wyższe nakłady środków finansowych na zwiększenie zatrudnienia pracowników świadczących usługi opiekuńcze oraz rozwój placówek wsparcia dziennego.

Grupą społeczną zasługującą na uwagę są również osoby niepełnosprawne. Osoby z niepełnosprawnością oczekują wsparcia umożliwiającego samodzielne funkcjonowanie. Jest to zróżnicowana grupa społeczna oczekująca wsparcia w zakresie funkcjonowania na rynku pracy. Rodziny wychowujące dzieci z niepełnosprawnością wymagają wsparcia w zakresie dostępu do placówek oświatowych i placówek wsparcia dziennego dla młodych niepełnosprawnych osób. W mieście brakuje ośrodka wsparcia, Środowiskowego Domu Samopomocy typu C, dla osób autystycznych. Przedstawiciele Fundacji „Być jak Inni”; „Lepsze Jutro”; podejmują działania w kierunku utworzenia placówki wsparcia dziennego w związku z brakiem możliwości zapewnienia wsparcia osobom autystycznym kończącym naukę w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym.

Bezrobocie nadal dotyka znaczną część społeczności, przyczyniając się do ubożenia rodzin i w efekcie ich marginalizacji. Na brak pracy w mieście narażone są przede wszystkim: osoby o niższym poziomie wykształcenia, młodzież wkraczająca na rynek pracy bez doświadczenia zawodowego, które przekroczyły 45-50 rok życia. Bezrobocie generuje wiele dodatkowych problemów w rodzinie. Często jest przyczyną problemów opiekuńczo-wychowawczych, przemocy domowej, uzależnień.

Na poprawę sytuacji istotny wpływ będzie miała poprawa sytuacji gospodarczej kraju. Ważne jest jednak tworzenie lokalnych inicjatyw służących aktywizacji bezrobotnych oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie, oraz realizacja projektów socjalnych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie podnoszenia umiejętności społecznych i zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Budowany system pomocy rodzinom borykającym się z problemem przemocy pozwoli na wsparcie rodziny i złagodzenie występujących problemów. Sprawny system pomocowy wymaga współpracy i porozumienia wszystkich służb zajmujących się wsparciem dziecka i rodziny. Do sprawnego realizowania zadań z tego obszaru potrzebne jest zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego. Podejmowane działania w obszarze diagnozy i pomocy psychologicznej osobom doświadczającym przemocy, tworzenia grup wsparcia i grup psychoedukacyjnych dla osób z rodzin, w których występuje przemoc, prowadzenia procedury Niebieskiej Karty, praca w zespołach interdyscyplinarnych, pomoc prawna dla osób doświadczających przemocy. Istotnym elementem przy planowaniu pomocy jest tworzenie miejsc pobytu dla ofiar przemocy domowej poprzez umożliwienie pobytu w mieszkaniach socjalnych lub mieszkaniach chronionych.

Ubóstwo, brak zatrudnienia, uzależnienia, zerwanie więzi rodzinnych przyczyniają się najczęściej do bezdomności skrajnej formy wykluczenia społecznego. W 2017 roku ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie korzystało łącznie 56 osób bezdomnych, w tym 1 dziecko. W przypadku 18 osób pomoc skierowana była w trybie interwencyjnym, ponieważ byli to bezdomni z ostatnim miejscem zameldowania poza Gminą Miejską Ciechanów. W opisanych przypadkach zabezpieczono miejsce w noclegowi, udzielono stosownej pomocy (np. sanitarnej, żywnościowej), a następnie ustalono gminy właściwe do udzielenia kompleksowej pomocy. W uzgodnieniu z właściwymi ośrodkami udzielano również pomocy w formie zakupu biletu w celu przejazdu do miejscowości, w której osoby bezdomne miały możliwość uzyskania schronienia lub innej formy pomocy. W przypadku 2 osób bezdomnych, którzy przebywali w pobliskich schroniskach, a zmarli w Specjalistycznym Szpitalu Wojewódzkim, Ośrodek finansował koszty pogrzebu. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie, kompleksowym wsparciem objął 34 osoby bezdomne, którzy ostatnie stałe miejsce zameldowania mieli na terenie miasta Ciechanów. Bezdomność stanowi poważny problem społeczny i należy podejmować działania zmierzające do poprawienia położenia tej grupy społecznej

poprzez bardziej aktywną pracę środowiskową oraz działania prewencyjne zapobiegające jej powstawaniu.

Uzależnienia ściśle związane z ubóstwem i bezrobociem stanowią istotny problem lokalnej społeczności. Dotychczasowe działania wymagają kontynuacji i ukierunkowania na kompleksową i systemową pomoc. Dobre zaplecze instytucjonalne w zakresie pomocy rodzinom z problemem alkoholowym, jak również merytorycznie przygotowana kadra sprzyja budowaniu kompleksowego systemu wsparcia poprzez konsultacje osób z problemem alkoholowym, tworzenie grup wsparcia, zajęcia psychoedukacyjne na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu, współpracę z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, z Sądem, Prokuraturą, Policją i Strażą Miejską.

Ważnym elementem sprzyjającym realizacji wyznaczanych celów jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez systematyczną współpracę z organizacjami pozarządowymi, inicjowanie działań sprzyjających aktywizacji społeczności lokalnych, rozwój wolontariatu. Propagowanie idei samopomocy i obywatelskiego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej. Przy budowaniu systemu wsparcia mieszkańców Ciechanowa pamiętano o konieczności dalszej profesjonalizacji pracowników socjalnych. Szkolenia pozwolą na zwiększenie wiedzy i umiejętności zawodowych, co przełoży się na zwiększenie efektywności przy realizacji zadań.

Programując działania służące rozwiązywaniu poszczególnych problemów, zwrócono uwagę na różnice w zasięgu ich występowania. Najszerszą grupę stanowią rodziny, dzieci, seniorzy oraz osoby niepełnosprawne, natomiast mniejsze liczebnie grupy to bezdomni, uzależnieni od alkoholu czy narkotyków.

V. Cele strategiczne

CEL STRATEGICZNY I			
Zintegrowany system pomocy rodzinie			
PIORYTET 1.			
Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju			
kierunki działań	realizatorzy	wskaźniki	monitorowanie/ ewaluacja
1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodziny	MOPS Ciechanów, ZOSiP	liczba osób korzystających z pomocy	sprawozdawczość
2. Współpraca instytucji wspierających rodzinę w zakresie diagnozy zagrożeń wychowawczych oraz potrzeb udzielania wsparcia dzieciom i młodzieży szkolnej	MOPS Ciechanów, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	ilość wspólnie podejmowanych działań na rzecz wsparcia dziecka i rodziny	sprawozdawczość

3.Opracowywanie programu wspierania rodziny	MOPS Ciechanów, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	Uchwała Rady Miasta Ciechanów w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny	sprawozdawczość
PIORYTET 2.			
Rozwój środowiskowego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny			
kierunki działań	realizatorzy	wskaźniki	monitorowanie/ ewaluacja
1.Rozwój infrastruktury skierowanej na potrzeby organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	liczba placówek, liczba dzieci korzystających ze wsparcia	sprawozdawczość
2. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego oraz stworzenie sieci placówek, które dadzą możliwość objęcia wsparciem większej liczby dzieci	UM, MOPS Ciechanów, Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, placówki oświatowe	liczba osób korzystających, liczba powstałych filii	sprawozdawczość
3. Budowanie systemu emocjonalnego wsparcia dla dzieci i młodzieży	placówki oświatowe, MOPS Ciechanów Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, organizacje pozarządowe	liczba działań skierowanych na wsparcie dzieci i młodzieży	sprawozdawczość
4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez zajęcia wyrównawcze, pozalekcyjne	placówki oświatowe, MOPS Ciechanów	liczba dzieci korzystających ze wsparcia, liczba wolontariuszy udzielających wsparcia na rzecz dzieci	analiza danych
PRIORYTET 3.			
Wspieranie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu			
kierunki działań	realizatorzy	wskaźniki	monitorowanie/ ewaluacja
1.Wprowadzenie asystenta do rodzin niewydolnych wychowawczo	MOPS Ciechanów	liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin korzystających ze wsparcia	sprawozdawczość

2.Zastępcze formy opieki nad dzieckiem	MOPS Ciechanów, PCPR, placówki opiekuńczo- wychowawcze	liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych	sprawozdawczość
--	--	--	-----------------

CEL STRATEGICZNY II			
Rozwój zintegrowanego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i wieku sędziwym			
PIORYTET 1.			
Promowanie aktywności osób niepełnosprawnych i osób starszych			
kierunki działań	realizatorzy	wskaźniki	monitorowanie/ ewaluacja
1.Aktywizacja i integracja lokalna celem wykorzystania potencjału osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym	organizacje pozarządowe, MOPS Ciechanów, UM	ilość przeprowadzonych imprez, zrealizowanych projektów socjalnych, liczba osób podejmująca się pracy wolontarystycznej	sprawozdawczość
2.Rozwijanie i promowanie oferty spędzania czasu w placówkach dziennego pobytu	MOPS Ciechanów, ŚDS „AiB” Ciechanów organizacje pozarządowe	liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia	sprawozdawczość
PIORYTET 2.			
Poprawa funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych wymagających wsparcia			
kierunki działań	partnerzy	wskaźniki	monitorowanie/ ewaluacja
1.Współfinansowanie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania osoby niesamodzielnej	MOPS Ciechanów	liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	sprawozdawczość
2. Modernizacja oraz rozwój infrastruktury dla seniorów	MOPS, UM	ilość zmodernizowanych i powstałych obiektów	sprawozdawczość
3. Wydzielenie mieszkań chronionych dla osób niezdolnych do pracy z tytułu wieku, osób niepełnosprawnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym z innych powodów	UM, MOPS Ciechanów	liczba utworzonych mieszkań	analiza danych
4. Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy typu C	organizacje pozarządowe, UM	Uchwała Rady Miasta o powołaniu placówki	analiza danych

5.Pomoc wolontarystyczna	MOPS Ciechanów, Fundacja Bank Żywności,	liczba osób korzystających z usług wolontarystycznych	sprawozdawczość
PRIORYTET 3.			
Rozwijanie systemu opieki dla osób wymagających całodobowej pomocy			
kierunki działań	partnerzy	wskaźniki	monitorowanie/ ewaluacja
1.Kierowanie do placówek całodobowego wsparcia	MOPS Ciechanów	Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej	sprawozdawczość

CEL STRATEGICZNY III			
Podnoszenie aktywności zawodowej			
PRIORYTET 1			
Rozwój aktywnych form pomocy na rzecz osób bezrobotnych			
kierunki działań	partnerzy	wskaźniki	monitorowanie/ ewaluacja
1. Kontrakt socjalny jako metoda pracy skierowana do osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka	MOPS Ciechanów	Liczba zawartych kontraktów socjalnych	sprawozdawczość
2.Promocja zatrudnienia subsydiowanego	UM Ciechanów, PUP, MOPS Ciechanów, organizacje pozarządowe	liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych, robót publicznych, prac interwencyjnych	analiza danych
3.Realizacja projektów współfinansowanych z EFS	MOPS Ciechanów, PUP, organizacje pozarządowe	liczba osób uczestnicząca w projektach	sprawozdawczość
4. Promowanie ekonomii społecznej i upowszechnianie wiedzy o źródłach finansowania jej podmiotów.	UM, PUP, MOPS, organizacje pozarządowe	liczba spotkań, szkoleń, konferencji, liczba uczestników	analiza danych

CEL STRATEGICZNY IV			
Rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie instytucjonalnej			
PRIORYTET 1			
Przeciwdziałanie uzależnieniom			
kierunki działań	partnerzy	wskaźniki	monitorowanie/ ewaluacja

1. Prowadzenie kampanii profilaktyczno-edukacyjnych, m.in. na rzecz zapobiegania używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych	Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	Ilość przeprowadzonych kampanii	sprawozdawczość
2. Dofinansowanie i wsparcie działalności świetlic dla dzieci z rodzin zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych	Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego	sprawozdawczość
3. Wzmacnianie istniejącego systemu pomocy osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom (pomoc terapeutyczna, psychologiczna, prawna, socjalna, medyczna)	Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, poradnie terapii uzależnień, MOPS Ciechanów	liczba udzielonych porad, liczba osób korzystających z porad	analiza danych, sprawozdawczość
4. Rozwój grup wsparcia dla osób współuzależnionych	Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, MOPS Ciechanów	Liczba osób objętych wsparciem	analiza danych
PRIORYTET 2.			
Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez stworzenie jednolitego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
kierunki działań	realizatorzy	wskaźniki	monitorowanie/ewaluacja
1. Opracowanie i wdrażanie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy	Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Zespół Interdyscyplinarny	Uchwała Rady Miasta Ciechanów w sprawie przyjęcia Programu	sprawozdawczość
2. Podnoszenie świadomości społecznej na temat zagrożeń wynikających ze stosowania przemocy	Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, MOPS Ciechanów, placówki oświatowe, policja, organizacje pozarządowe	Liczba działań informacyjno-edukacyjnych	analiza danych
3. Działania interdyscyplinarne podejmowane przez instytucje wspierające na rzecz ograniczenia przemocy domowej	Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, MOPS Ciechanów, placówki oświatowe, policja,	Liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych, liczba Niebieskich Kart	sprawozdawczość

	organizacje pozarządowe		
4. Rozpowszechnianie ulotek, plakatów i broszur dot. zjawiska przemocy domowej na terenie miasta	Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, MOPS Ciechanów, placówki oświatowe, policja, organizacje pozarządowe	liczba przeprowadzonych akcji	analiza danych
5. Rozwój poradnictwa specjalistycznego dla ofiar przemocy	Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	liczba osób korzystających ze wsparcia	sprawozdawczość
6. Kierowanie sprawców przemocy do programów korekcyjno- edukacyjnych	Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, MOPS Ciechanów, placówki oświatowe, policja,	liczba osób objętych programem	sprawozdawczość
7. Tworzenie miejsc pobytu dla ofiar przemocy (mieszkania socjalne, mieszkania chronione)	UM Ciechanów	liczba lokali socjalnych i mieszkań chronionych	analiza danych

CEL STRATEGICZNY V			
Aktywizacja środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym			
PRIORYTET 1.			
Zmniejszanie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego			
kierunki działań	Realizator	Wskaźniki	monitorowanie/ ewaluacja
1. Budowanie systemu bezpieczeństwa socjalnego poprzez udzielanie pomocy finansowej	MOPS Ciechanów, organizacje pozarządowe, Bank Żywności	liczba osób korzystających z pomocy	sprawozdawczość
2. Zapobieganie problemom niedożywienia poprzez realizację programów rządowych	MOPS Ciechanów	liczba osób korzystająca z programu rządowego w zakresie dożywiania	sprawozdawczość
3. Rozwój budownictwa socjalnego	UM Ciechanów	liczba wybudowanych lokali socjalnych	analiza danych
4. Wdrażanie programów Aktywności Lokalnej	MOPS Ciechanów, organizacje pozarządowe	ilość wdrożonych programów	analiza danych

CEL STRATEGICZNY VI			
Rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania bezdomności			
PIORYTET 1			
kierunki działań	realizatorzy	wskaźniki	monitorowanie/ ewaluacja
1. Udzielanie schronienia, pomocy finansowej osobom bezdomnym z terenu gminy	MOPS Ciechanów, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z pomocy, wysokość świadczeń	sprawozdawczość
2. Tworzenie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności i zawieranie kontraktów socjalnych z osobami bezdomnymi w ramach prowadzonej pracy socjalnej	MOPS Ciechanów, organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych programem	sprawozdawczość
3. Praca socjalna z osobami zagrożonymi bezdomnością	MOPS Ciechanów, organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych pomocą, liczba rodzin objętych usługą asystenta rodziny	sprawozdawczość

CEL STRATEGICZNY VII			
Spółeczeństwo obywatelskie jako czynnik integracji lokalnej			
PRIORYTET 1			
Rozwój społeczeństwa obywatelskiego			
kierunki działań	partnerzy	wskaźniki	monitorowanie/ ewaluacja
1. Promocja i tworzenie warunków do współpracy z organizacjami pozarządowymi, środowiskami lokalnymi i samorządowymi na rzecz rozwoju społecznego	MOPS Ciechanów, organizacje pozarządowe, Urząd Miasta Ciechanów	ilość spotkań roboczych	analiza danych
2. Rozwój wolontariatu na rzecz rozwiązywania problemów społecznych	MOPS Ciechanów, Fundacja Bank Żywności, Urząd Miasta Ciechanów	Opracowany i wdrożony model wolontariatu na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy	analiza danych

CEL STRATEGICZNY VIII			
Rozwój służb społecznych oraz skuteczny system pomocy oparty na współpracy instytucjonalnej			
PIORYTET 1			
Dalsza profesjonalizacja służb społecznych			
kierunki działań	partnerzy	wskaźniki	monitorowanie/ ewaluacja
1. Wzmocnienie wizerunku pracownika socjalnego poprzez kształcanie pracowników instytucji pomocy społecznej oraz wzmocnienie pracy socjalnej w terenie	MOPS Ciechanów, PCPR, MCPS	liczba pracowników socjalnych biorąca udział w szkoleniach	analiza danych
2. Projektowanie i wdrażanie nowych rozwiązań organizacyjnych oraz narzędzi służących podniesieniu jakości świadczonych usług społecznych	MOPS, MCPS	liczba nowych rozwiązań	analiza danych
3. Wymiana doświadczeń zawodowych między instytucjami w ramach wspólnych zakresów działań	MOPS, PCPR, MCPS, Sąd, Policja	liczba spotkań	analiza danych

VI. Finansowanie i monitoring strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019–2023 finansowana będzie z budżetu samorządu lokalnego oraz środków pozyskanych z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych. Osiągnięcie zakładanych rezultatów jest uzależnione od wielkości środków dostępnych na realizację wyznaczonych celów. Szansą dla wszystkich podmiotów jest możliwość pozyskiwania środków pozabudżetowych, w tym z Unii Europejskiej. Wdrażanie Strategii będzie polegało na realizacji sformułowanych w niej celów strategicznych, priorytetów i kierunków działań. Monitoring polegać będzie na bieżącej analizie postępów w osiąganiu założeń strategicznych, przez realizatorów merytorycznych poszczególnych działań. Sprawozdanie ze stopnia realizacji i osiągniętych efektów przedstawiane będzie corocznie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie.

VII. Podsumowanie

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Ciechanów na lata 2019-2023 będzie miała wpływ na wdrożenie w gminie modelu polityki społecznej. Rozwinięciem i uszczegółowieniem dokumentu będą opracowywane roczne i wieloletnie programy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii,

opieki nad dzieckiem i rodziną, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, współpracy z organizacjami pozarządowymi. Strategia kierunkuje działania na wybrane grupy społeczne. Jest instrumentem nowoczesnej polityki społecznej wdrażanej na poziomie lokalnym przez władze samorządowe. Służy budowaniu nowoczesnego systemu pomocy i integracji społecznej. Strategia aktywizuje organizacje, instytucje i środowiska działające w obszarze pomocy społecznej.